

Częstochowa 17.08.2026r.

Prof. dr hab. Dorota Jelonek

Wydział Zarządzania

Politechnika Częstochowska

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ**Mgr inż. Patrycji Sieg**

pt.

**ZARZĄDZANIE KOSZTAMI SPOŁECZNYMI W PRZEDSIĘBIORSTWACH
SEKTORA OODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W WOJEWÓDZTWIE
KUJAWSKO-POMORSKIM
NA TŁE PROCESÓW TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ**

napisanej pod kierunkiem naukowym promotora

dr hab. Iwony Posadzińskiej, prof. PBS

oraz promotora pomocniczego:

dr inż. Agnieszki Goździewskiej-Nowickiej**Wstęp**

Niniejsza recenzja rozprawy doktorskiej **Mgr inż. Patrycji Sieg** została opracowana na podstawie Zawiadomienia nr NB.520.5.1.2026 o wyznaczeniu Recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora.

Przedmiotem oceny są obszary uznane za kluczowe według wymogów art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i dotyczą:

- ogólnej wiedzy teoretycznej kandydata w dyscyplinie (...) oraz umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej,
- przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej.

Podjęty temat zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii rozpatrywany w trzech wymiarach: ekonomiczno-organizacyjnym, środowiskowym oraz społeczno-zdrowotnym jest aktualny i istotny. Prezentowanie wyników badań, a w szczególności identyfikacja obszarów kształtujących koszty społeczne przedsiębiorstw sektora OZE oraz opracowanie i empiryczna weryfikacja modelu zaawansowania zarządzania tymi kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE są ważne zarówno dla rozwoju wiedzy naukowej w tym obszarze, jak i dla doskonalenia praktyki zarządzania przedsiębiorstwami sektora odnawialnych źródeł energii. Podjęty temat, wkład wyników badań w rozwój nauki oraz implikacje i rekomendacje dla przedsiębiorstw lokują rozprawę doktorską merytorycznie w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

1. Wybór tematu rozprawy i sposób jego przedstawienia

Tematyka rozprawy doktorskiej dotyczy zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii w województwie kujawsko-pomorskim na tle procesów transformacji energetycznej. Zagadnienia podejmowane w rozprawie dobrze wpisują się w aktualne nurty badań nad transformacją energetyczną, zrównoważonym rozwojem oraz społecznymi konsekwencjami rozwoju przedsiębiorstw dysponujących odnawialnymi źródłami energii. Znaczenie rozprawy wynika nie tylko z rosnącej roli OZE w polityce klimatycznej Unii Europejskiej i Polski, lecz również z regionalnego wymiaru tej transformacji. Warto podkreślić, że województwo kujawsko-pomorskie, ze względu na swoją strukturę gospodarczą, rolniczy charakter znacznej

części obszaru oraz zróżnicowany rozwój instalacji OZE, stanowi istotne pole analizy kosztów społecznych towarzyszących przemianom energetycznym.

Zatem podjęty temat należy uznać za aktualny, ważny poznawczo i społecznie oraz mający istotne znaczenie praktyczne dla przedsiębiorstw sektora OZE, władz samorządowych i innych podmiotów odpowiedzialnych za kształtowanie regionalnej polityki energetycznej.

Recenzowana rozprawa doktorska składa się ze Wstępu, siedmiu rozdziałów, Zakończenia i Literatury. Ponadto Autorka dodała spisy wykonanych rysunków, tabel, fotografii oraz spis załączników. Ważnym elementem pracy jest dodany wykaz skrótów, symboli i jednostek, który jest nieocenioną pomocą w szybkim odnajdywaniu znaczeń terminów oraz sprawnym poruszaniu się po treści pracy. Rozprawa doktorska liczy 427 stron, w tym 336 stron tekstu właściwego. Wybrane treści rozprawy zostały przedstawione w 76 tabelach, na 61 rysunkach oraz dwóch fotografiach opatrzonych stosownymi komentarzami. W pracy nad tematem wykorzystano bogate zasoby literatury przedmiotu tj. monografie, artykuły naukowe i referaty w materiałach konferencyjnych. W zdecydowanej większości to pozycje obcojęzyczne ściśle związane z tematem badań. Bogata i aktualna bibliografia wskazuje, że temat rozprawy został bardzo dobrze rozpoznany i udokumentowany.

W strukturze pracy doktorskiej rozdziały zawierają od 4 do 7 podrozdziałów i w uzasadnionych przypadkach wprowadzono a w uzasadnionych przypadkach wprowadzono dodatkowy podział treści na punkty niższego rzędu. Treści prezentowane w poszczególnych rozdziałach dobrze korespondują ze słowami kluczowymi występującymi w tytule rozprawy oraz odpowiadają zamierzeniom realizacji celów szczegółowych i celu głównego rozprawy. Zbyt ogólny jest tytuł „6.3. ŚWIADOMOŚĆ ZARZĄDZANIA KOSZTAMI SPOŁECZNYMI”. Natomiast w tytule podrozdziału „2.4 „Metody prognozowania sprzedaży paliw” warto dodać „Wybrane metody...”, ponieważ Autorka nie omawia wszystkich metod.

W tytule pracy wyeksponowano "procesy transformacji energetycznej" jako kontekst analizowanych zagadnień, niestety Autorka nie ujęła tego pojęcia w spisie treści dysertacji i nie wyjaśniła w sposób uporządkowany istoty i wymiarów tych procesów. Uwaga ta dotyczy wyłącznie struktury dysertacji, ponieważ transformacja cyfrowa jest uwzględniana w treści pracy jako kontekst regulacyjny, ekonomiczny, środowiskowy i społeczny funkcjonowania przedsiębiorstw branży OZE.

Wstęp i Zakończenie powinny być jak klamry spinające zamierzenia Doktorantki. Jej tok rozumowania, przebieg procesu badawczego oraz prezentację osiągnięć. We Wstępie recenzowanej rozprawie zabrakło kilku standardowych elementów, które powinny być uwzględnione np. opis przyjętej procedury badawczej oraz wykorzystanych metod badawczych (opis jest, ale zbyt krótki) i dużo szerszej niż dwa zdania, charakterystyki poszczególnych rozdziałów. W Zakończeniu Autorka odnosi się do weryfikacji hipotez badawczych, ale zabrakło odpowiedzi na sformułowane pytania badawcze oraz oceny stopnia realizacji celów szczegółowych i celu głównego.

Podsumowując, wybór tematu rozprawy oceniam bardzo pozytywnie, a sposób jego przedstawienia, mimo kilku wskazanych uwag, uznaję za spójny, przejrzysty i zasadniczo prawidłowy.

2. Ocena pytań badawczych, celów pracy i hipotez badawczych

Problemem naukowym rozprawy doktorskiej jest usprawnienie zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii. Doktoranta wykazała, że problem jest badany, ale w sposób fragmentaryczny, zatem wyniki Jej badań pozwolą wypełnić zidentyfikowaną luką badawczą (podrozdział 5.1). Kolejnym krokiem w procedurze badawczej jest sformułowanie problemu badawczego i wskazanie sposobów jego rozwiązania przez poszukiwanie odpowiedzi na sformułowane pytania badawcze, a w konsekwencji realizacja pracy celów i weryfikacja hipotez badawczych. Autorka przestrzega tej logiki badawczej i sformułowała pytania

badawcze, cel główny pracy oraz cele szczegółowe, hipotezę główną oraz hipotezy szczegółowe.

Pytanie badawcze brzmi: *Jakie obszary wpływają na poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE w województwie kujawsko-pomorskim w warunkach transformacji energetycznej?*

Postawiono również następujące szczegółowe pytania badawcze:

- P1. *W jakim zakresie kierunek i dynamika rozwoju OZE w przedsiębiorstwach województwa kujawsko-pomorskiego jest spójny z priorytetami i celami polityki energetycznej UE oraz Polski?*
- P2. *W jakim zakresie obszar finansowy, obejmujący finansowanie działań kompensacyjnych i koszty rekompensat wpływa na poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach OZE?*
- P3. *W jakim zakresie obszar środowiskowy kształtuje poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE?*
- P4. *W jakim zakresie obszar społeczno-zdrowotny pozostaje związany z poziomem zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE?*
- P5. *Jakie czynniki kształtują akceptację inwestycji OZE wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego?*

Autorka sformułowała następujący cel główny: *Głównym celem pracy jest identyfikacja obszarów kształtujących koszty społeczne przedsiębiorstw sektora OZE oraz opracowanie i empiryczna weryfikacja modelu zaawansowania zarządzania tymi kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.*

Autorka sformułowała także następujące cele szczegółowe:

- C1. *Diagnoza zgodności kierunku i dynamiki rozwoju OZE w województwie kujawsko-pomorskim z priorytetami polityki energetycznej UE i Polski, a szczególnie:*
- zidentyfikowanie kluczowych celów i priorytetów polityki energetycznej UE i Polski dotyczące OZE;*

– określenie dynamiki, struktury i kierunków rozwoju OZE w województwie kujawsko-pomorskim w badanym okresie.

C2. Określenie znaczenia obszaru finansowego, obejmującego finansowanie działań kompensacyjnych i koszty rekompensat, dla podniesienia poziomu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE, w szczególności:

– wyodrębnienie komponentu określającego obszar finansowania działań kompensacyjnych i kosztów rekompensat na podstawie wyników badań ankietowych przedsiębiorstw;

– ocena zależności między finansowaniem i kosztami rekompensat a poziomem zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi oraz działaniami społecznymi, edukacyjnymi, komunikacyjnymi i kompensacyjnymi podejmowanymi przez przedsiębiorstwa sektora OZE.

C3. Określenie znaczenia obszaru środowiskowego jako komponentu zarządzania kosztami społecznymi przedsiębiorstw sektora OZE, a szczególnie:

– wyodrębnienie komponentu określającego obszar środowiskowy na podstawie wyników badań ankietowych przedsiębiorstw;

– ocena zależności między komponentem środowiskowym a poziomem zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi;

– określenie znaczenia zarządzania środowiskowego w podnoszeniu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi;

– identyfikacja elementów obszaru środowiskowego w największym stopniu kształtujących poziom zaawansowania zarządzania.

C4. Określenie znaczenia obszaru społeczno-zdrowotnego jako komponentu zarządzania kosztami społecznymi przedsiębiorstw sektora OZE, a szczególnie:

– wyodrębnienie komponentu społeczno-zdrowotnego zarządzania kosztami społecznymi;

– ocena jego związku z poziomem zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi;

– określenie znaczenia kosztów społecznych i zdrowotnych w planowaniu inwestycji;

– ocena ryzyk zdrowotno-przestrzennych w diagnozie zaawansowania zarządzania.

C5. Określenie znaczenia wybranych czynników społecznych dla poziomu akceptacji inwestycji OZE wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego, w szczególności:

- identyfikacja czynników społecznych związanych z akceptacją inwestycji OZE;*
- ocena znaczenia postrzeganych kosztów społecznych dla poziomu akceptacji inwestycji OZE;*
- określenie roli zaufania do przedsiębiorstw OZE oraz oceny ich działań w kształtowaniu akceptacji społecznej;*
- rozpoznanie znaczenia działań kompensacyjnych i komunikacyjnych dla społecznej oceny inwestycji OZE.*

Kolejnymi ważnymi konstruktami są hipotezy główna i hipotezy szczegółowe. Hipoteza główna: *Poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE wykazuje istotne powiązania w trzech obszarach - ekonomiczno-organizacyjnym, środowiskowym oraz społeczno-zdrowotnym.*

Autorka przyjęła także pięć hipotez szczegółowych, które dobrze korespondują z pytaniami badawczymi.

H1. Kierunek rozwoju OZE w województwie kujawsko-pomorskim jest zgodny z priorytetami polityki energetycznej UE i Polski.

H2. Obszar finansowy, obejmujący finansowanie działań kompensacyjnych i koszty rekompensat, istotnie wpływa na poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.

H3. Obszar środowiskowy stanowi istotny komponent zaawansowania poziomu zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.

H4. Obszar społeczno-zdrowotny stanowi istotny komponent zaawansowania poziomu zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.

H5. Akceptacja społeczna inwestycji w przedsiębiorstwach sektora OZE jest związana z oceną kosztów społecznych, działań przedsiębiorstw oraz poziomem zaufania do firm sektora OZE.

Oceniam, że cel główny został sformułowany poprawnie, zaś jego realizacja jest zapowiedzią wzbogacenia dorobku nauk o zarządzaniu i jakości o wiedzę dotyczącą obszarów kształtujących koszty społeczne przedsiębiorstw sektora OZE oraz o empirycznie zweryfikowany model zaawansowania zarządzania tymi kosztami. Nie mam uwag do sformułowanych celów szczegółowych. Cele są logicznie uporządkowane oraz konsekwentnie wynikają z przyjętego problemu i ustalonych pytań badawczych, a równocześnie w sposób komplementarny prowadzą do wypełnienia zidentyfikowanych luk badawczych i osiągnięcia celu głównego.

Przyjęty układ: problem badawczy, luka badawcza, pytania badawcze, cele rozprawy, hipotezy badawcze uważam za wystarczający, aby wyniki badań prowadzonych przez Doktorantkę dostarczyły nowych, oryginalnych treści, uznanych za wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości.

3. Ocena metodyki prowadzenia badań

Część badawcza jest mocną stroną rozprawy doktorskiej. Doceniam prawidłowy dobór metod i narzędzi badawczych oraz zaangażowanie Doktorantki w realizację badań, prezentację i analizę uzyskanych wyników oraz umiejętność formułowania nowych wniosków jako argumentów w formułowaniu odpowiedzi na pytania badawcze oraz argumentów w weryfikacji hipotez badawczych.

Szkoda, że Autorka nie przedstawiła projektu procedury badawczej najlepiej w formie schematu procedury badawczej, z wyróżnionymi etapami, podejmowanymi działaniami, celem tych działań i wykorzystywanymi metodami i narzędziami badań.

Doktorantka wykorzystała trafnie dobrany zestaw metod badawczych, a ich przyporządkowanie do działań skierowanych na weryfikację hipotez badawczych przedstawiono w tabeli 8. W realizacji ustalonych celów badawczych wykorzystano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorstw sektora OZE oraz mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego. Nie mam uwag do zasad i kryteriów doboru próby badawczej. Dobrze uzasadniono celowy dobór próby badawczej wśród

przedsiębiorstw z zastrzeżeniem, że ostateczna próba badawcza miała charakter dostępnościowy, wynikający z dobrowolności udziału respondentów w badaniu. Dobór próby mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego miał charakter losowy a populację generalną stanowiły osoby pełnoletnie (18+) stale zamieszkujące teren województwa kujawsko-pomorskiego. Badanie przeprowadzono techniką wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI), a średni czas trwania pojedynczego wywiadu wynosił około 30 minut. Badania realizowano od kwietnia do czerwca 2025 roku.

Pozytywnie oceniam oba kwestionariusze ankiety kierowane do przedsiębiorstw sektora OZE (załącznik 1) oraz kierowane do mieszkańców (załącznik 2). Autorka w formularzu kierowanym do przedsiębiorstw w przejrzysty sposób wyróżniła sześć części tematycznych i zawarła w nich 46 pytań. Zawarto pytania metryczki, pytania jednokrotnego i wielokrotnego wyboru, pytania otwarte i półotwarte, pytania warunkowe, pytania macierzowe oraz pozycje oceniane na pięciostopniowych skalach porządkowych. W kwestionariuszu ankiety kierowanym do mieszkańców zawarto 26 pytań, w tym 4 pytania metryczki.

Nie mam uwag do organizacji i realizacji właściwych badań ankietowych, ale mimo wszystko szkoda, że Doktorantka nie przeprowadziła badań pilotażowych, które pozwoliłyby zweryfikować czy pytania w kwestionariuszach są zrozumiałe i jednoznaczne dla respondentów. Badania pilotażowe dają szansę na doskonalenie narzędzi badawczych przed badaniem zasadniczym.

Liczebność próby badawczej przedsiębiorstw: 150 respondentów i próby badawczej mieszkańców: 600 respondentów są satysfakcjonujące. Uzasadniona jest także operacjonalizacja zmiennych, w której przypisano poszczególne pozycje kwestionariusza do konstruktów odpowiadających przyjętym obszarom teoretycznym, co przedstawiono w tabelach 9 i 10.

Analiza wyników badań dla obu prób badawczych została przeprowadzona rzetelnie i zasługuje na szczególne wyróżnienie. Zastosowano szeroki wachlarz metod

statystycznych, w tym metod wykorzystywanych do pogłębionej oceny relacji pomiędzy wybranymi zmiennymi. Dobór zastosowanych metod statystycznych należy uznać za trafny i odpowiedni do charakteru analizowanych zmiennych oraz przyjętych celów badawczych. Doktorantka wykazała się wysokimi umiejętnościami właściwego stosowania zaawansowanych narzędzi statystycznych oraz dojrzałością w interpretowaniu wyników. Właściwa jest także prezentacja wyników badań i ich analiz w formach graficznej, tabelarycznej i opisowej.

Doceniam, że dla pogłębienia kontekstu badawczego Autorka wykorzystwała również dane wtórne, w tym statystyki publiczne, raporty branżowe oraz dokumenty strategiczne i regulacyjne. Takie wieloaspektowe podejście umożliwiło odniesienie wyników badań własnych do szerszych procesów transformacji energetycznej zachodzących w Polsce i regionie kujawsko-pomorskim.

Oryginalnym osiągnięciem Doktorantki jest propozycja modelu zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE (nazwa modelu zgodnie z tytułem podrozdziału 6.7). W rozprawie model występuje także pod innymi nazwami np. „model zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE” w celu głównym rozprawy (str. 10) lub „model poziomów zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE” w zakończeniu (str. 336). Wskazując konstrukt modelu jako najważniejsze osiągnięcie w realizacji celu rozprawy Doktorantka powinna zadbać o spójność terminologiczną i konsekwentnie posługiwać się jedną nazwą w całej pracy.

Doktorantka wprowadziła pojęcie poziomu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi, definiując je jako stopień rozwinięcia, uporządkowania i integracji praktyk zarządczych odnoszących się do identyfikowania, monitorowania, uwzględniania i ograniczania kosztów społecznych w procesach zarządczych przedsiębiorstw sektora OZE. Tak rozumiany poziom zaawansowania pozwala ocenić, w jakim zakresie przedsiębiorstwa sektora OZE rozwijają praktyki zarządcze w obszarze ekonomiczno-organizacyjnym, środowiskowym oraz społeczno-zdrowotnym.

Doceniam, że Doktorantka określa model jako jakościową typologię diagnostyczną, umożliwiającą przypisanie przedsiębiorstwo do określonego poziomu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi. Model może być wykorzystywany do diagnozy poziomu zarządzania kosztami społecznymi oraz wskazywania obszarów wymagających poprawy.

Podsumowując ocenę części badawczej rozprawy stwierdzam, że Doktorantka z należytą starannością zrealizowała proces badawczy ukierunkowany na identyfikację obszarów kształtujących koszty społeczne przedsiębiorstw sektora OZE oraz opracowanie i empiryczną weryfikację modelu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.

Oryginalność podejścia badawczego oraz trafny dobór i poprawne wykorzystanie metod badawczych potwierdziły umiejętności Doktorantki w samodzielnym prowadzeniu pracy naukowej.

W odniesieniu do kluczowych osiągnięć części badawczej pracy nasuwają się pytania:

Pytanie 1: Czy w Pani ocenie są kryteria, które pozwalają odróżnić systemowe zarządzanie kosztami społecznymi od doraźnych działań podejmowanych przez przedsiębiorstwa OZE głównie w celu spełnienia wymogów prawnych?

Pytanie 2: Jak można wyjaśnić niewielkie zaangażowanie przedsiębiorstw w edukację i włączanie mieszkańców w procesy decyzyjne, pomimo że 40% respondentów dostrzega wpływ większej transparentności na akceptację społeczną inwestycji OZE?

4. Merytoryczna ocena rozprawy doktorskiej

Autorka prowadzi interesująco narrację zarówno w części teoretycznej jak i empirycznej rozprawy doktorskiej. Charakterystykę przedsiębiorstw sektora OZE w Polsce, uwarunkowania ich funkcjonowania oraz strukturę zasobów przedstawiono wielowymiarowo z wykorzystaniem aktualnych badań i raportów tego sektora. Od ujęcia

tematu w skali Unii Europejskiej, poprzez skalę ogólnopolską celowo zawężono problem do produkcja energii w województwie kujawsko-pomorskim. Wyczerpujących informacji o ekonomiczno-organizacyjnym obszarze zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE dostarcza lektura rozdziału drugiego. Uwzględniono teorie odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw jako podstawa zarządzania kosztami społecznymi oraz strukturę i składowe kosztów ekonomicznych w sektorze OZE. Dokonano poprawnej analizy kosztów i korzyści jako narzędzia zarządzania inwestycjami w przedsiębiorstwach sektora OZE oraz wskazano na znaczenia magazynowania energii jako warunku zarządzania kosztami społecznymi transformacji energetycznej.

Doceniam, że w rozprawie wnikliwie omówiono środowiskowy obszar zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach OZE, w tym bezpieczeństwo środowiskowe, oddziaływanie inwestycji OZE na ekosystem, krajobraz na zasoby wodne, generowanie śladu węglowego i emisyjność technologii OZE.

Autorka z dużym znanstwem tematu opisała społeczno-zdrowotny obszar zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE zwracając uwagę na problemy akceptacji społecznej i postawy wobec OZE.

Rozdział piąty poprawnie wprowadza nas na ścieżkę badań empirycznych realizowanych przez Doktorantkę. Jak już wspomniałam, brakuje w nim prezentacji procedury badawczej. Do pozostałych elementów metodyki badań nie zgłaszam uwag. Kolejne rozdziały prezentują etapy realizacji badań i analizy wyników, a ich ocena została przedstawiona w punkcie 3 recenzji.

W konstrukcji zakończenia występuje kilka nieścisłości. Jak już wspomniano w p. 2 recenzji brakuje np. odniesienia do stopnia realizacji celów rozprawy. Autorka wspomina o modelu poziomów zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE, którego budowa była celem głównym pracy, ale nie podkreśla, że ten cel został zrealizowany. W Zakończeniu Autorka odnosi się do weryfikacji hipotez szczegółowych oraz hipotezy głównej, jednak w rozważaniach tych

widzieć pewne niekonsekwencje. Najpierw wskazuje na potwierdzenie hipotezy H1 i zaraz potem odnosi się do hipotezy głównej stwierdzając: „W konsekwencji hipotezę główną należy uznać za potwierdzoną” (str. 329). Następnie przedstawia wyniki weryfikacji hipotez szczegółowych H2, H3, H4 i H5 i ponownie wraca do weryfikacji hipotezy głównej pisząc: „Przeprowadzone badania pozwoliły na potwierdzenie hipotezy głównej pracy,...”(str. 336). Zgodnie z logiką postępowania badawczego najpierw należy zweryfikować wszystkie hipotezy szczegółowe, ponieważ wyniki ich weryfikacji stanowią podstawę do oceny, a następnie jednoznacznego rozstrzygnięcia hipotezy głównej.

Kolejna uwaga dotyczy sformułowania „Hipotezę 1 zakładającą, że kierunek rozwoju OZE w województwie kujawsko-pomorskim jest zgodny z priorytetami polityki energetycznej UE i Polski, można uznać za potwierdzoną” (str. 327). Sformułowanie „można uznać za potwierdzoną” jest niejednoznaczne i osłabia stanowczość wniosku. Weryfikacja hipotezy powinna prowadzić do jednoznacznego rozstrzygnięcia: jej przyjęcia lub odrzucenia. Konstrukcja „można uznać” sugeruje jedynie możliwość interpretacyjną, a nie rezultat przeprowadzonej weryfikacji. W odniesieniu do kolejnych hipotez H2, H3, H4, H5 i hipotezy głównej deklaracje ich potwierdzenia są wyrażone jednoznacznie.

Podsumowując zawartą w tym punkcie opinię odnośnie prezentacji treści i dyskusji stwierdzam, że Doktorantka dostosowała logikę prowadzonych wywodów do realizacji celów pracy oraz poszukiwania argumentów do weryfikacji hipotez badawczych.

5. Uwagi językowe i edycyjne

Formalnie w pracy nie dostrzeżono poważnych usterek. Rozprawa napisana jest językowo poprawnie z zachowaniem stylu publikacji naukowych. Szata graficzna i edycyjna rozprawy jest estetyczna i staranna. Doktorantka nie ustrzegła się jednak drobnych pomyłek i niestaranności. Lista uwag formalnych:

Doktorantka pisze: „W odpowiedzi na pytania badawcze przyjęto cel główny badania” (s.199), podczas gdy cel główny nie stanowi odpowiedzi na pytania badawcze, lecz wyznacza kierunek badań, których wyniki mają umożliwić udzielenie na nie odpowiedzi. Doktorantka po wymienieniu listy celów szczegółowych, pisze: „Na tej podstawie sformułowano hipotezę główną, zgodnie z którą...” (s. 200). Takie sformułowanie sugeruje, że hipoteza główna została wyprowadzona bezpośrednio z celów szczegółowych, podczas gdy powinna wynikać z problemu badawczego.

Powtórzenia oraz uchybienia językowe i gramatyczne np. „Założenie dotyczące założenia o normalności zmiennych w modelu” (str. 280), „Założenie dotyczące o normalności reszt w modelu” (str. 280), „Przewidywanie i rozkład wyników przewidywanej zmiennej poziom zaawansowania zarządzania kosztami społecznym” (str.281), „Kwestionariusz obejmował 22 pytania merytoryczne oraz 4 pytań metryczkowych odnoszących się do ...” (str. 204).

Autorka pisze: „Logikę autorskiego modelu, obejmującą obszary oceny przedsiębiorstwa, jakościową diagnozę poziomu zaawansowania oraz kierunek rozwoju od zarządzania reaktywnego do strategicznego, przedstawiono na rys. 44.” (str. 287). Samo wskazanie obszarów oceny i kierunku rozwoju nie wyjaśnia jeszcze logiki modelu.

6. Osiągnięcia naukowe prezentowane w rozprawie

1. Zidentyfikowanie obszarów kształtujących koszty społeczne przedsiębiorstw sektora OZE
2. Opracowanie i empiryczna weryfikacja modelu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE.
3. Diagnoza zgodności kierunku i dynamiki rozwoju OZE w województwie kujawsko-pomorskim z priorytetami polityki energetycznej UE i Polski.
4. Określenie znaczenia obszaru finansowego, obejmującego finansowanie działań kompensacyjnych i koszty rekompensat, dla podniesienia poziomu zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE

5. Określenie znaczenia obszaru środowiskowego jako komponentu zarządzania kosztami społecznymi przedsiębiorstw sektora OZE
6. Określenie znaczenia obszaru społeczno-zdrowotnego jako komponentu zarządzania kosztami społecznymi przedsiębiorstw sektora OZE
7. Określenie znaczenia wybranych czynników społecznych dla poziomu akceptacji inwestycji OZE wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego

Wnioski końcowe

Recenzowaną pracę doktorską mgr inż. Patrycji Sieg pt. *Zarządzanie kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii w województwie kujawsko-pomorskim na tle procesów transformacji energetycznej* napisaną pod kierunkiem naukowym promotora dr hab. Iwony Posadzińskiej, prof. PBS oraz promotora pomocniczego dr inż. Agnieszki Goździewskiej-Nowickiej wyróżnia nowatorskie podejście do zarządzania kosztami środowiskowymi w przedsiębiorstwach sektora OZE. Uwagi zawarte w recenzji mają charakter porządkujący lub dyskusyjny i nie wpływają na ogólną, wysoką ocenę rozprawy doktorskiej. Doktorantka wykazała się rozległą wiedzą w rozważanym temacie oraz opracowała autorski model zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE. Warto podkreślić także użyteczne znaczenie uzyskanych wyników badań i zaproponowanego rozwiązania. Ponadto, dysertacja potwierdza, że mgr inż. Patrycja Sieg posiada umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Reasumując, praca doktorska mgr inż. Patrycji Sieg pt. *Zarządzanie kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii w województwie kujawsko-pomorskim na tle procesów transformacji energetycznej* napisana pod kierunkiem naukowym promotora dr hab. Iwony Posadzińskiej, prof. PBS oraz promotora pomocniczego dr inż. Agnieszki Goździewskiej-Nowickiej spełnia wymogi określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wnioskuje zatem o dopuszczenie do publicznej obrony rozprawy doktorskiej pt.

Zarządzanie kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora odnawialnych źródeł energii w województwie kujawsko-pomorskim na tle procesów transformacji energetycznej, autorstwa mgr inż. Patrycji Sieg.

Uwzględniając ponad przeciętne walory naukowe rozprawy, zwłaszcza wysoki poziom i zaawansowanie przeprowadzonych badań naukowych wnioskuję także o jej wyróżnienie. Na tle powyższego wywodu pragnę podkreślić, że opracowany model zaawansowania zarządzania kosztami społecznymi w przedsiębiorstwach sektora OZE jest efektem rozległych autorskich badań naukowych. Uzasadnieniem wniosku o wyróżnienie rozprawy jest także długa lista osiągnięć w przeprowadzonym procesie badawczym przedstawiona w punkcie 6 niniejszej recenzji.

Deloncel